

NADAN VIDOŠEVIĆ, predsjednički kandidat:

Novi hrvatski predsjednik mora izvesti zemlju iz ekonomskog ropstva

razgovarala MANUELA TAŠLER

manuela.tasler@hrt.hr

I

ako se kandidatura Nadana Vidoševića za predsjednika države u dijelu poslovne zajednice doživjela kao njegov bijeg od gospodarskih problema u hladovinu Pantovčaka, on sâm tvrdi da su mu motivi posve suprotni.

• **Iz redova biznisa zamjera vam se trošenje vlastitih resursa odlukom da se kandidirate za predsjednika države. Od vas bi se prije očekivalo da reflektirate na mjesto premijera.**

- Svjestan sam takva stajališta, no takvo što jednostavno nije realno. Kao premijer slaba ste figura ako nemate stranačku potporu. Da biste kao premijer imali priliku pozitivno djelovati i provoditi važne odluke, morate iza sebe imati parlamentarnu većinu i potporu predsjednika države.

• **Doduše, postoje i manjinske vlade...**

- Točno, ali manjinske vlade u pravilu nisu vlade za velike rezove i zaokrete, a Hrvatskoj treba velik zaokret. To je tako kad je riječ o tehničkoj strani priče. Gleda li se bit, u ovom je trenutku za taj zaokret ključna upravo uloga predsjednika države. Strukturna kriza u kojoj se nalazi hrvatsko gospodarstvo predsjedniku države nameće zadatak da upravo on, koji je, uostalom, i prema Ustavu odgovoran za funkcioniranje vlasti, bude osoba

koja mora preuzeti odgovornost za izvođenje zemlje iz ekonomske krize. Osoba koja ne shvaća dubinu ekonomskih problema na položaju predsjednika države neće biti sposobna ni koristiti se instrumentima koje predsjednik ima, od sazivanja Vladinih tematskih sjednica do onih vrlo specifičnih kao što su diplomatska služba, obavještajni ili vojni sustav.

• **Kako se obavještajne službe i vojska uklapaju u rješavanje ekonomskih problema?**

- Sljedeći hrvatski predsjednik, treći u povijesti Hrvatske, mora zemlju učiniti ekonomski slobodnom i samostalnom. Pri tome mislim na samostalnost u odnosu na njezin vanjski dug i nemogućnost financiranja vlastitih obveza iz tekućeg rada. To je nova dimenzija, zato novi predsjednik mora iskoristiti svoje ustavne ovlasti i voditi stalnu brigu o funkcioniranju svih elemenata sustava, od zaustavljanja šverca stoke u Slavoniji do praćenja kretanja kapitala, da nas ponovno ne iznenadi neki Dukat. Ne smijemo iz novina doznati da se prodaje Dukat ili da postoji problem s Podravkom, da netko već sustavno ugrožava likvidnost velikog sustava kao što je Podravka. Netko iz obavještajnog sustava morao je reagirati na to. Kad govorimo o vojsci, svagdje u svijetu razvoj se, pogotovo kad ste članica NATO-a, podupire iz vojnog sektora. On pokreće gospodarstvo, znanost, a znanost u suradnji s vojnim sektorom razvija aplikacije koje se poslije upotrebljavaju u civilnom sektoru. To je silan prostor rada i djelovanja, zato osoba koja to vodi mora znati upravljati time.

• **Što je ključna uloga predsjednika države?**

- Predsjednik Republike, među ostalim, mora biti i najveći i najsnažniji lobist hrvatskoga gospodarstva u svijetu. Naravno, ne sâm, nego uz potporu Vlade, ali i svih drugih institucija, uključujući središnju banku. Bez obzira na njezinu neovisnu ulogu središnja banka također ne može biti neodgovorna za događanja u realnom sektoru. Ona, predsjednik države i Vlada jednostavno moraju biti odgovorni za realni sektor, moraju zajedno početi stvarati milje u kojemu hrvatsko gospodarstvo može istupati prema svijetu.

• **Zašto mislite da biste upravo vi bili dobar predsjednik države za preokret?**

- U prilog mi ide životno iskustvo i sve što sam radio u karijeri. Radio sam u dvije velike industrije u kojima sam stekao znanje. S druge strane, radeći u Komori, bavio sam se konkretnom gospodarskom diplomacijom. Pitanje je što bi danas bilo s hrvatskim izvozom da nije bilo BiH, Srbije, Crne Gore, Kosova i svih tržišta koja su Komora i hrvatsko gospodarstvo sa mnom na čelu otvorili. Sjetite se da nam 1996. francuska Kontrola leta nije dala da sletimo u Sarajevo jer ni njoj u tom trenutku nije bilo jasno što to znači. A političko vodstvo tada je bilo 'a priori' protiv. Tada smo slomili podjelu BiH, iz čega se, zapravo, stvorio jedinstven ekonomski prostor koji danas ima više od tri milijarde eura robne razmjene u oba smjera. Sa Srbijom smo povećali robnu razmjenu 20 puta. Više od 100 tisuća radnih mjesta u Hrvatskoj danas ovisi o tome.

Osoba koja ne shvaća dubinu ekonomskih problema neće se znati koristiti instrumentima predsjednika države, uz pomoć kojih se zemlju može osloboditi tereta vanjskoga duga

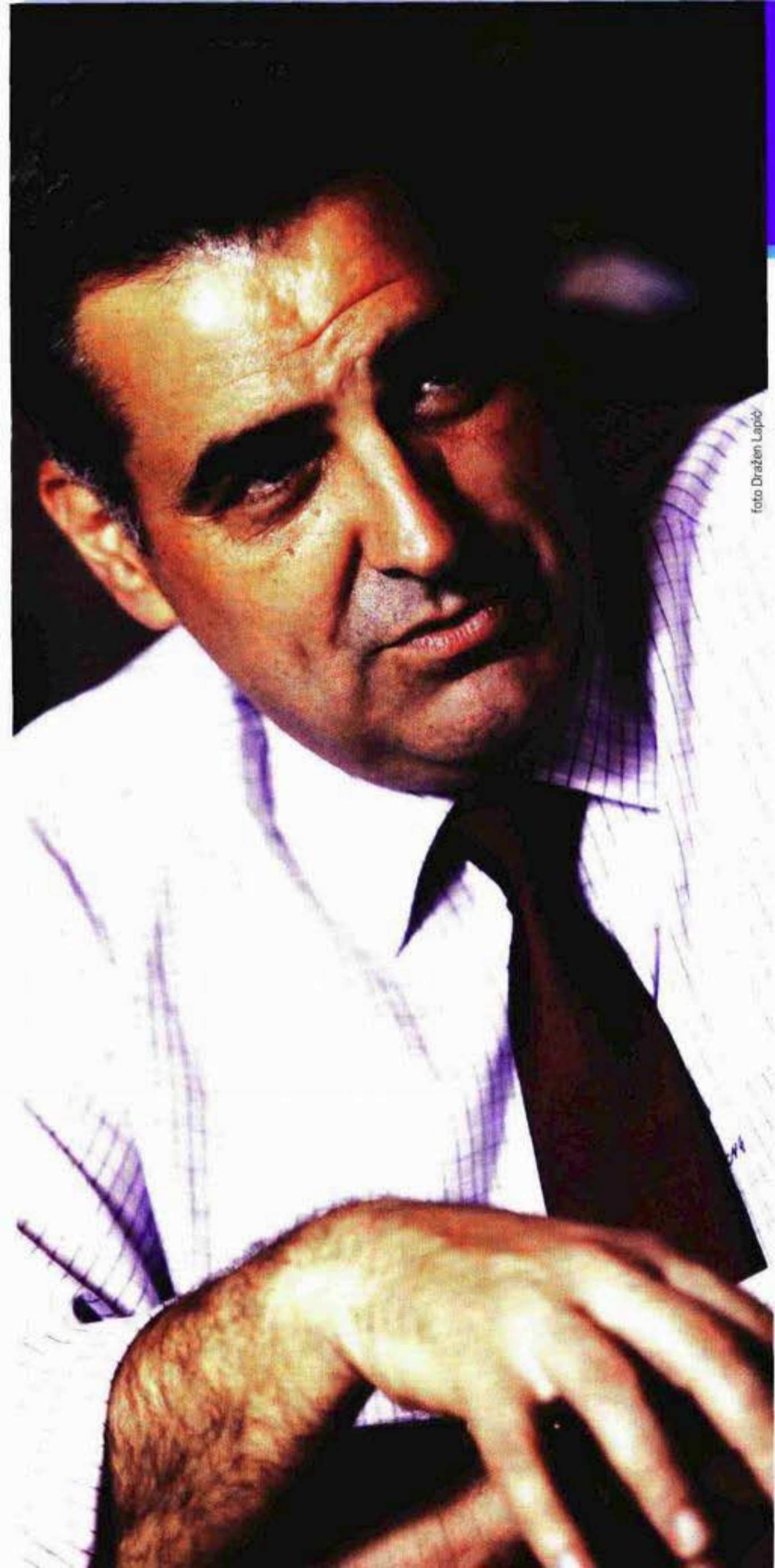

foto Dražen Lapić

• **Zašto onda ne nastavite s time s položaja predsjednika HGK?**

- Vjerujem da na položaju predsjednika države mogu učiniti mnogo više. Pogotovo ako uspijem animirati Vladu, hrvatsku razvojnu te središnju banku da počnemo zajedno promišljati hrvatsku ekonomsku politiku. Želim ih potaknuti na nešto što bih napokon htio dočekati - nacionalnu državnu strategiju. Ali ne takvu u kojoj će biti pobrojani enciklopedijski tomovi želja, nego jasan dokument u nekoliko točaka koji će reći kakvu mi Hrvatsku vidimo za 20 do 30 godina.

• **Koje bi bile ključne točke te strategije?**

- Temeljno je pitanje jednakih mogućnosti. Svaki građanin Hrvatske mora rođenjem imati jednake mogućnosti. To sada nije tako. I sami vidite da vas, ako niste umreženi u partijsku strukturu, ne čekaju dobra mjesta. Drugo, moramo biti zemlja različitosti, ali tako da iz te različitosti možemo definirati zajedništvo. Zajedničko je to da u ovoj zemlji želimo dobro živjeti. U strateškom smislu bilo bi važno pozicionirati Hrvatsku kao Mediteran Srednje Europe, u kojoj ona nije sama sebi svrha i gdje svoj interes definira tako da on postane komplementaran interesima drugih, od čega profitira.

• **Možete li to malo objasniti?**

- Hrvatsku bi trebalo strateški tako pozicionirati da cijeli srednjoeuropski prostor preko nje komunicira sa svijetom. To bi joj u praktičnom smislu pružilo mogućnost da se razvija u energetici, transportu, poljoprivredi, turizmu, industriji... svim onim sektorima u kojima ima realnih mogućnosti. Ako se tako pozicionira, dakle kao Mediteran Srednje Europe, i sva će njezina infrastruktura biti u funkciji prosperiteta na svakom području. Hrvatska ima autoceste, ima međunarodne luke, nedostaje joj velik teretni aerodrom. To je ključna stvar za zaokruženje cijele priče.

• **Zašto mislite da bi takvo pozicioniranje Hrvatske iznutra naišlo na odaziv izvana?**

- Suvremeni svijet danas traži nove prostore rasta i razvoja. Krunski dokaz za to jest dolazak predsjednika Busha, Putina, Hu Jintaa i gospodina Barrosa. Svi su oni posjetili Hrvatsku u posljednje četiri godine. Hrvatski građani često ne shvaćaju koliko je sâm njihov dolazak u Hrvatsku bio važna poruka. Ti ljudi ne bi gubili ni sekunde svojeg vremena da ne misle da Hrvatska nije ono što ja go- ➤

NADAN VIDOŠEVIĆ, predsjednički kandidat

► vorim, Mediteran Srednje Eruope, dakle prostor koji Europi treba. Pitanje je samo da mi definiramo svoje interese koji će moći korespondirati s interesima onih oko nas. Postignemo li to, uz trajno rješenje odnosa u regiji između nas i susjeda po uzoru na skandinavske zemlje, bilo bi to okončanje velikog procesa. Nakon nacionalne emancipacije Hrvatska bi mogla postići i ekonomsku.

• Za to je potrebno mnogo kapitala. Preferirate li domaći ili strani?

- Svaki je kapital dobar, ali moraju se stvoriti uvjeti za nove investicije. Moraju se promijeniti i razlozi zbog kojih ovdje ljudi s priličnom skepsom prihvaćaju strani kapital. Ne bez razloga, jer on ovdje nikad nije ulazio radi 'greenfield' investicija, nego radi zauzimanja tržišta u svim sektorima. Međutim, moramo izbjeći zamku da za to okrivimo strani kapital. On se ponaša logično kao i domaći. U uvjetima loše investicijske klime kakva jest i kakva je bila u Hrvatskoj, u kojoj za početak projekta postoje goleme birokratske zapreke, strani je kapital išao onamo kamo je nužno morao ići, u strateško preuzimanje tržišta. Moramo stvarati uvjete da bi i domaći i strani kapital vodio u prosperitet, naravno, na temelju novih industrija i znanja. Osim toga Hrvatska mora prihvatiti da prošlost mora ostati iza nas, da ne smijemo biti njezini zarobljenici, nego ljudi vizije i budućnosti.

• Koje su najvažnije pretpostavke za to?

- Onog trena kad ostvarimo koncept stvaranja, a ne raspodjele, kad prestanu biti heroji oni koji di-

jele tuđe i kad počnemo stvarati situaciju u kojoj se stvara, više nećemo imati ni korupciju na svim razinama. Velik sam optimist, pod pretpostavkom da krenemo u pravom smjeru, da krizu iskoristimo kao priliku za stvaranje drukčije Hrvatske. Ja je zovem trećom Hrvatskom. Ako je prva Hrvatska bila borba za slobodu, a druga za njezino međunarodno političko priznanje, ovo je borba za društveni standard građana.

• Mislite li da je sadašnja konstelacija vlasti

u stanju napraviti takav zaokret?

- U ovom smo trenutku bez 'leadershipa'. Predsjednik Mesić pri kraju je mandata, gospođa Kosor tek se bori za ovladavanje svim procesima u društvu, oporba pokazuje određen entuzijazam i želju za djelovanjem. Traži se vođa za ovo vrijeme. To u ovom trenutku mora biti predsjednik, netko tko će svojom jasnom vizijom i prepoznavanjem trenutka pokrenuti sve ostale u društvu. Pojedinaac sâm ne može ništa, ali ključan je kao pokretač. Predsjednik je osoba koju bira izravno narod, zato ima najjaču legitimaciju za provođenje njegove volje. Sad je pitanje njegova fokusiranost na izazove ovog vremena.

• Postanete li predsjednik države, koga ćete angažirati kao savjetnike?

- Često sam mijenjao radna mjesta, ali nikad nisam mijenjao suradnike. Čak ni tajnice ni vozače.

• Dakle, dovest ćete na Pantovčak ljude iz komorskog sustava?

- Upravo suprotno. Očekujem da ljudi koji su u Komori do sada dobro radili svoj posao to rade i dalje i da oni koji su do sada dobro radili u Uredu Predsjednika također nastave raditi dobro. Ne volim promjene radi promjena. Ljudi koji dobro rade i dalje moraju imati svoj posao jer to nije hir pojedinca. Većina je ljudi kompetentna i dobro radi svoj posao. ■

Biznis se mora pripremiti za konjunkturu

OBITELJSKA GOSPODARSTVA IMAJU MNOGO PROSTORA ZA RAST

• Budući da sami kažete kako ste vješti u ulaganjima, možete li preporučiti ljudima u što je u ovom trenutku najbolje ulagati?

- Onomu tko ima biznis preporučio bih da sada ulaže u novu tehnologiju i razvoj, da krizu iskoristi za pripremu za novu konjunkturu, koja će doći. Onima koji nemaju vlastiti biznis sugerirao bih ulaganje u ono u čemu se uz relativno najmanje kapitala mogu ostvariti stabilni prihodi vlastitim radom. To

bi moglo biti manje obiteljsko gospodarstvo specijalizirano u poljoprivredi, poput proizvodnje lavande ili minisirane, gdje uz malu investiciju i angažman cijele obitelji možete mnogo napraviti; zatim turizam povezan s vlastitom proizvodnjom, ali ne elitni. Ni slučajno se zaplesti u mesing i mramor, nego težiti što izvornijem. U kombinaciji male poljoprivredne proizvodnje i ugostiteljstva ima još mnogo prostora za rast.